

VÝKONNOSTNÉ ZMLUVY SAV 2024–2026

Stratégia organizácie SAV

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.

Základné informácie o v. v. i.

Názov

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.

Štatutárny zástupca

Ing. Jaromír Kučera, PhD.

Adresa

Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava 4

Kontaktné údaje

02/5942 6112, jaromir.kucera@savba.sk

Webová stránka

<https://cbrb.sav.sk>

Dátum

26. 6. 2025

STRATÉGIA Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV, v.v.i.

(odporúčaný rozsah: maximálne 2 strany, cca 1000–1200 slov)

Hlavné smerovanie v.v.i.:

CBRB SAV, v. v. i. je jednou z vedúcich výskumných inštitúcií so zameraním na štúdium biotických zložiek životného prostredia s dôrazom na rastlinstvo a to na rôznych úrovniach - od molekulárnych a bunkových mechanizmov, druhovej rozmanitosti až po komplexné interakcie v rámci celých spoločenstiev. Získanými poznatkami pomáha riešiť komplexné problémy v rôznych aspektoch životného prostredia, ochrany prírody, poľnohospodárstva, lesníctva, pri príprave a produkcii zdravých potravín novej generácie.

Stručná analýza súčasného stavu:

Snahou je, aby CBRB SAV, v. v. i. bolo tvorivým a inšpiratívnym priestorom na realizáciu nových myšlienok a to aj prostredníctvom interdisciplinárnych konvergentných metodologických prístupov a stalo sa atraktívnym pracoviskom pre zahraničných vedcov.

V kontexte analýzy súčasného stavu boli publikačné výstupy všeobecne definované ako uspokojivé, nie však excelentné, množstvo aj objem príspevkov z európskych a iných medzinárodných schém je momentálne nedostatočný. Medzi organizačnými zložkami a jednotlivými oddeleniami organizácie existuje výkonnostný rozdiel. Za úspech sú považované aktuálne granty v schémach Biodiversa a Biodiversa+, IMPULZ, štipendijné granty excelentných výskumníkov a výskumníček vo fáze kariéry R2 až R4, ako aj Preklenovací ERC grant z Plánu obnovy a odolnosti SR. Tieto finančné prostriedky umožňujú dočasnú stabilizáciu existujúcich ako aj nových personálnych kapacít a posilnenie prístrojového vybavenia pracoviska.

Hlavné ciele do konca roku 2029:

Kľúčovou víziou je patriť k uznávaným akademickým organizáciám a autoritám, byť viditeľnou v medzinárodnom výskumnom priestore v oblasti moderných biodiverzitných, ekologických, fyziologických a biotechnologických vied. Cieľom je patriť k nadpriemerným ústavom SAV a byť atraktívnym partnerom pre spoluprácu na všetkých úrovniach.

Konkrétnym cieľom je zlepšenie kategórie hodnotenia medzinárodného akreditačného hodnotiaceho panelu z B/C minimálne na kategóriu B a úspešné plnenie ukazovateľov Výkonnostnej zmluvy so SAV, najmä na zvýšenie publikovania v časopisoch kategórie D1 s dôrazom na originálne vedecké výsledky vytvorené koncepčne aj metodicky na pracovisku a podať v kategórii Významné granty dve žiadosti o ERC granty. Snahou je využiť potenciál návratových schém SAV, ako aj nie často sa opakujúce príležitosti na získanie väčšieho objemu financií, ako napr. pri výzvach Plánu obnovy a odolnosti SR alebo podpory Dlhodobého strategického výskumu.

Výraznejšie externé financovanie ako aj presun zdrojov v rámci Centra k najproduktívnejším tímom zabezpečí tiež kvalitné vzdelávanie najmä doktorandov a mladých výskumníkov, kariérny a osobnostný rozvoj, možnosti zahraničných stáží a dlhodobú stabilnú kariérnu perspektívu.

CBRB SAV, v. v. i. bude poskytovať tréning mladým vedcom na získanie komplexného súboru zručností. Tento cieľ bude podporený iniciovaním doktorandskej školy fungujúcej po vzore v zahraničí a to v koordinácii s príbuznými ústavmi SAV a vysokými školami/univerzitami. Tieto aktivity povedú k úspešnému pokračovaniu kariéry mladých vedeckých pracovníkov či v akademickej, mimovládnej, vládnej ale aj privatej sfére.

Kľúčové aktivity a opatrenia potrebné pre zabezpečenie naplnenia cieľov v.v.i.:

Na dosiahnutie vízie budúceho fungovania je kľúčové zlepšenie v získavaní externých zdrojov. Predpokladáme zvýšenie počtu získaných APVV projektov a zlepšenie pomeru medzi domácimi VEGA projektami a ambicióznym financovaním z európskych projektových schém. Tieto zdroje zároveň pomôžu zlepšiť výskumnú infraštruktúru a prístrojové vybavenie, čo zvyšuje potenciál prilákať excelentných pracovníkov zo zahraničia, potenciál budúcej spolupráce so súkromným

sektorom či zahraničnými inštitúciami.

Implementácia a riadenie stratégie:

Implementácia predloženej dlhodobej stratégie je v súčinnosti s Akčným plánom organizácie, v ktorom Vedecká rada spolu s vedením identifikovali problémy, systémové nedostatky a pripravili podrobnejší strategický plán a konkrétne opatrenia na nápravu, požiadavky na výkon a budovanie nového fundamentu. Bol vytvorený dokument so zdieľaným prístupom na priebežné monitorovanie plnenia ukazovateľov Výkonnostnej zmluvy so SAV, ktoré Správna rada štvrtročne vyhodnocuje. V organizácii sa dlhodobo vyhodnocuje aj výkon jednotlivých vedeckých pracovníkov ako aj pracovných tímov.

Hlavné smery rozvoja v.v.i.:

Výskum je zameraný na dokumentáciu diverzity, ekológie a rozšírenia organizmov a ich spoločenstiev, objasňovanie ich evolučných a fylogenetických procesov, na štúdium mechanizmov vývinu a fungovania rastlinných buniek a ich adaptácie na podmienky prostredia s dôrazom na (a)biotický stres. Výskum nových rastlinných zdrojov, plodín a génov s potenciálom pre biotechnologické využitie, akceleruje transformáciu vedeckej orientácie smerom k potravinovým systémom založených primárne na rastlinnej báze a vývoj pokročilých zelených trvalo udržateľných technologických postupov.

Výskumné témy budú aktualizované tak, aby sa týkali aktuálnych problémov, mali výrazný dopad z globálneho hľadiska a prinášali Slovensku konkurenčnú a inovatívnu výhodu. Úspešné iniciovanie nových tém prinesie nové možnosti internacionalizácie a excelentných výstupov so silným ohlasom. Tieto iniciatívy budú podporené aj cez rozšírenú výskumnú infraštruktúru o nové unikátne prístroje, napr. pokročilé zobrazovacie nástroje a informačné technológie novej generácie. Predpokladáme tiež aspoň čiastočné implementovanie iniciatív EÚ v oblasti princípov otvorenosti a zdieľania dát ako Open Science and FAIR.

Rozvoj ľudských zdrojov:

CBRB SAV, v. v. i. adaptovalo Európsku stratégiu HRS4R, prihlásilo sa k zásadám Európskej charty výskumných pracovníkov, Kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov a Etickému kódexu SAV. Otvorená horizontálna komunikácia v rámci organizácie vytvára priestor pre slobodné bádanie s dodržaním etických princípov, zodpovednosti, profesionálneho postoja, nepretržitého rozvoja ako aj zásad nestrannosti a rodovej rovnosti. Fungovanie pracoviska bude naďalej charakterizované cez konštruktívny prístup, rešpekt, diskusiu, vedeckú integritu, spoluprácu a rovnoprávnosť.

Plánovaný/očakávaný spoločenský a/alebo ekonomický dosah v.v.i.

Komplexné spracovanie flóry Slovenska a kompletného určovacieho kľúča výraznou mierou prispeje k poznaniu biodiverzity Slovenska. Poznatky budú naďalej využívané v spolupráci s MŽP SR, Slovenskou agentúrou životného prostredia a Štátnou ochranou prírody pri tvorbe zákonov, vypracovaní rôznych typov správ, posudkov a štúdií. Dôležitá je i spolupráca s mimovládnyimi organizáciami akými je Daphne – inštitút aplikovanej ekológie a Bratislavské regionálne ochrannárske združenie, pri projektoch zameraných na monitorovanie jednotlivých organizmov či životného prostredia.

Výskum potenciálneho využitia hydroláz pri ochrane rastlín voči hubovým fytopatogénom, pri zvýšení nutričnej hodnoty medicínálnych húb, resp. pri produkcii chitoooligosacharidov s farmakologickým účinkom, predstavujú potenciálne atraktívny priestor využitia v biotechnológiách a farmakológii. Očakávame, že skúsenosti s výskumom transgénnych rastlín budú naďalej celospoločensky využívané pre rôzne typy autorít, najmä pri expertíznych posudkoch týkajúcich sa aktuálne veľmi diskutovanej témy geneticky modifikovaných organizmov. Poznatky pracovníkov organizácie sa využívajú v rámci MŽP SR aj na pozícii expertov vo viacerých komisiách.

